

Finansdepartementet

Europeiska kommissionen
GD Inre marknad
Konsultation - "Grönbok om onlinespel
på den inre marknaden"
B-1049 Bryssel

Den svenska regeringens yttrande över Europeiska kommissionens grönbok om onlinespel på den inre marknaden (KOM (2011) 128 slutlig)

Inledning

Den svenska regeringens yttrande över kommissionens grönbok om onlinespel på den inre marknaden (KOM (2011) 128 slutlig "Grönbok om onlinespel på den inre marknaden") är utarbetat av det svenska regeringskansliet med stöd från myndigheter, spelbolag och intresseorganisationer.

Yttrandet är disponerat efter grönbokens rubriker och ställda frågor. Totalt innehåller grönboken 51 frågor. Den svenska regeringen har besvarat samtliga frågor.

Den svenska regeringen välkomnar Europeiska kommissionens initiativ att försöka kartlägga effekterna av utvecklingen av onlinespelsverksamhet som riktar sig till konsumenter i EU. Den svenska regeringen ser fram emot kommissionens samlade rapport samt hur kommissionen väljer att följa upp resultatet av det offentliga samrådet.

För den svenska regeringen är det dock av vikt att betona att regleringen på spelområdet även fortsättningsvis ska ligga på nationell nivå. Däremot är den svenska regeringen positiv till administrativ samverkan på EU-nivå.

Svar på de frågor som ställs i grönboken

(1) Känner du till några tillgängliga data eller studier om marknaden för onlinespel i EU som skulle underlätta politiska beslut på EU-nivå och nationell nivå? Om ja, innefattar data eller studier aktörer utanför EU som har tillstånd att verka på EU-marknaden?

Den svenska regeringen vill här nämna SWELOGS befolkningsstudie (Swedish Longitudinal Gambling Study) som är ett forskningsprogram som genomförs av Statens folkhälsoinstitut (FHI)¹. De övergripande syftena är att mäta förekomsten av spelproblem samt att få kunskap om risk- och skyddsfaktorer som kan leda till att effektiva förebyggande insatser utvecklas.

Vidare har den svenska regeringen blivit upplyst om en inventering inom Gaming Regulators European Forum (GREF) som kan vara till nytta i sammanhanget. En sammanställning av denna inventering kommer att vara klar i samband med nästa GREF-möte i början på juni 2011 och därefter finnas tillgänglig på GREF:s webbplats. Såvitt bekant omfattar studien inte aktörer utanför EU.

Det statligt ägda spelbolaget AB Svenska Spel har till den svenska regeringen anfört att ett tyskt konsultbolag, Media & Entertainment Consulting Network (MECN), har tagit fram ett par studier av intresse för onlinespelmarknadens nationella och internationella utveckling. Den svenska regeringen kan dock inte uttala sig om värdet av dessa studier för politiska beslut på EU-nivå.

(2) Känner du till några tillgängliga data eller studier som gäller typen av och storleken på den svarta marknaden för onlinespeltjänster? (Aktörer som saknar tillstånd)

FHI har i en studie om spelande i befolkningen SWELOGS (Swedish Longitudinal Gambling Study) sedan 2008 intervjuat drygt 8 000 slumpmässigt utvalda personer i åldrarna 16 – 84 år om spelande och spelvanor. Resultaten visar att andelen av befolkningen som spelat hos operatörer som saknar tillstånd i Sverige var knappt 3 procent enligt mätningen 2008/09 och ökade sedan till 4,5 procent till mätningen 2009/10. Bland dem som spelat online ökade andelen som enbart spelade hos operatörer utan tillstånd från 29 procent till 38 procent.

---

¹ Statens folkhälsoinstitut är en myndighet som har regeringens uppdrag att vara nationellt kunskapscentrum för metoder och strategier, att följa upp och utvärdera folkhälsopolitiken, samt att utöva tillsyn inom alkohol- och tobaksområdena.

Den sammanlagda marknadsandelen för de onlineoperatörer som saknar tillstånd i Sverige ökar stadigt och ligger nu på cirka 10 procent av den totala kända svenska spelmarknaden.

(3) Har du någon erfarenhet av EU-baserade onlinespelaktörer som har tillstånd i en eller flera medlemsstater och erbjuder och marknadsför sina tjänster i andra EU-medlemsstater? Hur ser du på deras inverkan på motsvarande marknader och konsumenterna på dessa marknader?

Det svenska systemet bygger på att endast ett fåtal aktörer kan få tillstånd att bedriva spel, såväl online som landbaserat. En sund och säker spelmarknad med höga skyddsnivåer för konsumenterna är det som ska prägla den svenska spelmarknaden. Endast de aktörer som har tillstånd att bedriva spelverksamhet får marknadsföra sitt spel och erbjuda sådana tjänster i Sverige. Internet har bidragit till att flera aktörer som är etablerade i en annan medlemsstat marknadsför sig och erbjuder sina tjänster online så att svenska konsument kan nå dessa tjänster, trots att de inte har tillstånd att bedriva sådan verksamhet i Sverige.

De spel dessa operatörer bedriver inverkar på den svenska marknaden på så sätt att den svenska skyddshänsynen inte kan tillgodoses fullt ut. Den svenska metoden för socialt skydd förutsätter att svenska myndigheter i samband med tillståndsgivningen ställer krav på tillgänglighetsbegränsning, vinståterbetalningsnivå, teknisk säkerhet, distribution, identifiering av spelare på visst sätt m.m.

De stora spelbolagen med ensamrätt till vadhållning på hästar, värdeautomatspel, kasinon, vadhållning på sportspel och internetpoker – AB Svenska Spel samt AB Trav och Galopp – har till den svenska regeringen anfört att de har erfarenhet av olovlig konkurrens från aktörer utan tillstånd i Sverige. Antalet utländska privata spelbolag utan tillstånd i Sverige som erbjuder sina tjänster i Sverige uppgår enligt AB Svenska Spels uppskattningar till runt 150 bolag. Tillväxten bedöms fortsätta eftersom tillgängligheten på spel är stor och mobil- och internetanvändandet är relativt välutvecklat i Sverige. Enligt AB Svenska Spel så svarar de utländska bolagen för ungefär 10 procent av marknadsandelarna på den kända svenska spelmarknaden. Dessa aktörer bedriver också en mycket omfattande marknadsföring i Sverige, vilket är en avgörande anledning till att den totala marknadsföringen av speltjänster i Sverige har ökat från cirka 437 miljoner kronor år 2000 till drygt 1,6 miljarder år 2010.

(4) Har du någon erfarenhet av onlinespelaktörer som har tillstånd utanför EU och erbjuder och marknadsför sina tjänster i EU-medlemsstater? Hur ser du på deras inverkan på EU-marknaden och på konsumenterna på EU-marknaden?

Det finns ett fåtal mindre aktörer som erbjuder onlinespelmöjligheter i Sverige på licens från länder utanför EU, företrädesvis från stater i Centralamerika/Västindien. Dessa aktörer bedöms dock stå för en mindre del av den totala onlinespelmarknaden i Sverige.

(5) Vilka, om några, rättsliga eller praktiska problem uppkommer enligt din åsikt på grund av nationella domstolars och Europeiska unionens domstols rättspraxis för onlinespel? Mer specifikt, finns det några problem med rättslig säkerhet på din nationella och/eller på EU-marknaden när det gäller sådana tjänster?

Den omfattande praxis från EU-domstolen i denna fråga väcker frågor om vilka typer av begränsningar medlemsstaterna får ställa på gränsöverskridande speloperatörer. Denna osäkerhet drabbar bl.a. lagstiftaren som har svårt att vet hur lagstiftningen ska vara utformad för att vara förenlig med EU-rätten. Beträffande den svenska regleringen anser den svenska regeringen att spelregleringen generellt sett är i överensstämmelse med EU-rätten.

(6) Anser du att befintliga nationella bestämmelser och EU:s sekundärrättsliga bestämmelser som kan tillämpas på onlinespel reglerar dessa speltjänster tillräckligt väl? Mer specifikt, anser du att samstämmigheten och konsekvensen är säkrad mellan å ena sidan medlemsstaternas mål för den offentliga politiken inom detta område och å andra sidan de nationella åtgärder som är i kraft och/eller allmänhetens beteende eller beteendet hos privata aktörer som erbjuder speltjänster online?

Den tekniska utvecklingen har medfört att flera nya aktörer erbjuder sin tjänster i Sverige trots att de inte har tillstånd. Den svenska regleringen har ännu inte anpassats fullt ut till den situation som råder som en följd av den nya tekniken. För Sverige är det viktigt att kunna upprätthålla en hög skyddsnivå för svenska konsumenter.

Det stora problemet är att de flesta gränsöverskridande aktörerna är aktiva på den svenska marknaden trots att de inte har tillstånd. Även med en mer öppen europeisk marknad finns ju risken att dagens beteende från arrangörernas sida fortsätter och man väljer att enbart följa det lands reglering som erbjuder bäst villkor.

En följd av nuvarande nationella spelreglering i Sverige är att villkoren för spel om pengar över internet varierar. Detta gäller särskilt villkor kring marknadsföring, obligatoriska spelansvarsverktyg och konsumentinformation. Med så olika villkor för spel som i många avseenden liknar varandra blir det svårt att genomföra ett effektivt förebyggande arbete. Det blir svårare att kommunicera och motivera de olika villkoren i det direkta tillsynsarbetet riktat till spelarrangörerna. Det blir också svårare för spelarna att göra informerade val om vilka

webbplatser som är säkra och trygga ur spelberoendesynpunkt. Ur ett folkhälsoperspektiv är bristerna tydliga så till vida att bestämmelser om spelansvarsverktyg, marknadsföring, information och konsumenternas rättigheter helt och hållet saknas för flera spelformer via internet arrangerade av operatörer utan tillstånd.

Den tekniska utvecklingen innebär att det har uppstått kryphål i den svenska regleringen som utnyttjas av operatörer som saknar tillstånd i Sverige. Detta innebär att det finns operatörer som erbjuder tjänster till svenska konsumenter som inte omfattas av den viktiga del i det förebyggande arbetet som består av tillståndsgivning och tillsyn. Detta innebär inte att dessa spelarrangörer inte erbjuder några spelansvarsverktyg etc. men det betyder att dessa åtgärder inte går att kontrollera eller följa upp. Om en stor del av spelmarknaden är oreglerad så blir det dessutom svårare att följa upp de åtgärder som genomförs på den reglerade delen av marknaden.

En stor del av onlinespelet i Sverige sker hos utländska privata aktörer som saknar tillstånd i Sverige, och dessa står också för en stor andel av utgifterna för marknadsföring av speltjänster riktad mot svenska invånare. Detta beror till stor del på att främjandeförbudet inte har tillämpats fullt ut under de senaste åren. Anledningen till detta är att det har ifrågasatts huruvida främjandeförbudet är förenligt med EU-rätten. Denna fråga har varit föremål för prövning i flera mål i nationell domstol, bland annat Sjöberg och Gerdin-målen (C-447/08 och C-448/08). Svea Hovrätt har den 22 juni 2011, efter förhandsbeskedet från EU-domstolen, slagit fast att främjandeförbudet som sådant inte står i strid med EU-rätten. Däremot är den straffbestämmelse i lotterilagen som medför att den som främjar spel från utlandet utan tillstånd kan åläggas strängare påföljd än den som främjar sådana spel som anordnas utan tillstånd i Sverige är diskriminerande och inte förenligt med EU-rätten.

Vad beträffar sekundärrättsliga bestämmelser har AB Svenska Spel till den svenska regeringen påpekat konsekvenserna av direktiv 2007/65/EG om audiovisuella medietjänster ("AV-direktivet") för den svenska marknaden för onlinespel. I Sverige är det mycket vanligt förekommande med TV-reklam för utländska spelbolag. Denna reklam, som visas på svenska språket och med svenskar som primär målgrupp, sänds generellt av TV-bolag som är etablerade utanför Sverige (ofta England). I AV-direktivet fastställs att ursprungslandsprincipen gäller för TV-sändningar. Därmed omfattas de TV-bolag som sänder den omfattande reklamen för utländska spelbolag i Sverige inte av lotterilagens främjandeförbud.

(7) Hur skiljer sig definitionen ovan av onlinespel från definitionerna på nationell nivå?

Den stora skillnaden mellan definitionerna av onlinespel enligt grönboken och nationell nivå är att den svenska regeringen inte kräver att spelet ska ske online. Inte heller krävs insats och tjänsten behöver inte ha skett på en individuell begäran. Den svenska spelregleringen saknar med andra ord en övergripande definition av spel om pengar via internet. I lotterilagen (1994:100) finns en definition av s.k. EMV-spel som inkluderar spel via internet: ”*Lotterier som anordnas i samband med sändning i radio eller television eller på annat sätt förmedlas med hjälp av elektromagnetiska vågor.*” (1994:1000). Med ”lotteri” avses i detta sammanhang lotter, viss vadslagning och nummerspel. Härutöver har den svenska regeringen gett tillstånd till ytterligare former av vadslagning och poker via internet men definierar inte internet spelen separat i lagstiftningen.

Grönboken handlar uteslutande om spel om pengar som sker online i någon bemärkelse. I detta ingår traditionell vadslagning, poker, kasinospel och en mängd andra former av hasardspel, liksom lotterier etc. Kommissionen använder genomgående onlinespel som en exklusiv term för dessa företeelser. Detta för med sig vissa problem. Begreppet ”onlinespel” i allmänt språkbruk innefattar alla typer av spel som spelas över internet, via datorer, spelkonsoler eller mobiltelefoner samt i första hand signalerar begreppet globala underhållningsfenomen som t.ex. World of Warcraft och Counter-Strike, som förutom att de spelas över internet inte på något sätt delar de egenskaper som spel om pengar online har. Det är därför av yttersta vikt att definiera begreppen och tydligt ange att det uteslutande rör sig om spel om pengar i detta fall.

(8) Betraktas speltjänster som erbjuds av medierna som hasardspel på nationell nivå? Finns det en skillnad mellan säljfrämjande spel och spel?

Huruvida man ska bedöma ett spel som hasardspel eller inte beror på spelets karaktär. Begreppet fyller ingen självständig funktion i svensk spelreglering. I brottsbalken regleras ”äventyrligt spel” vilket torde motsvara vad som internationellt sett avses med hasardspel.

Det finns inte någon principiell skillnad mellan ”säljfrämjande spel och spel” utan den avgörande frågan är således om verksamheten ska betraktas som ett lotteri eller en tävling. Den svenska lotterilagstiftningen saknar uttryckliga regler om säljfrämjande lotterier. Inte sällan uppstår det därför gränsdragningsproblem när det gäller att avgöra om verksamheten är ett lotteri, som enligt huvudregeln i lotterilagen kräver tillstånd, eller en tävling, som får anordnas utan tillstånd.

(9) Erbjuds gränsöverskridande onlinespeltjänster i tillståndspliktiga lokaler särskilt avsedda för spel (t.ex. kasinon, spelhallar eller hos en bookmaker) på nationell nivå?

Det finns inga gränsöverskridande onlinespelstjänster på den svenska reglerade marknaden.

(10) Vilka är de största fördelarna/svårigheterna med att det finns parallella nationella system som skiljer sig åt sinsemellan för beviljande av tillstånd och praxis för att bevilja tillstånd för onlinespeltjänster?

Det största fördelarna med att det finns parallella nationella system för beviljande av tillstånd och praxis för att bevilja tillstånd är att varje medlemsstat har en möjlighet att utforma sitt system utifrån nationella intressen. Det här är tydligt inom EU då metoderna för reglering av spel skiftar mellan medlemsstaterna och det rör sig om alltifrån totalförbud, monopol, oligopol till mer öppna licensgivningar för spel. Den svenska spelregleringen innehåller t.ex. både totalförbud för vissa spel, monopol för vissa spel och oligopol för andra spel.

Medlemsstaterna inom EU har olika syften med sina spelregleringar och olika metoder i sina regleringar för att uppnå dessa syften. Det är också vanligt förekommande bland medlemsstaterna att överskott från spel är förbehållet allmännyttiga ändamål. Det bör framhållas att det, i avsaknad av ett gemensamt regelverk för spel om pengar inom EU, inte heller finns några gemensamma definitioner av vare sig spel eller olika spelformer. Vårt att notera är att olika spelformer ofta behandlas olika i de nationella spelregleringarna.

De främsta svårigheterna med parallella system är att man får en situation där flera olika system verkar på samma marknad. Den tekniska utvecklingen har möjliggjort att man via internet m.m. kan delta i spel och lotterier som anordnas av internationella aktörer etablerade utomlands. Dessa aktörers verksamhet omfattas inte av de regler och restriktioner som gäller för, i vårt fall, de aktörer som har tillstånd i Sverige.

Ett fortsatt ökat spelande från Sverige till bolag utan tillstånd i Sverige innebär naturligtvis att svenska myndigheters möjligheter till kontroll över det spelande som i praktiken sker i Sverige minskar, då dessa lotterier och spel inte står under svenska myndigheters tillsyn. De sociala skyddsintressena blir därmed svårare att tillgodose, vilket kan leda till ökade problem med spelberoende och andra typer av sociala problem som det svenska samhället får ta de sociala och ekonomiska konsekvenserna av.

(11) Med fokus på de kategorier som tas upp ovan, hur regleras de kommersiella budskapen för (online)speltjänster på nationell nivå? Finns det speciella problem med sådana gränsöverskridande kommersiella budskap?

Det kommersiella budskapet rörande spel och lotteritjänster regleras i Sverige genom marknadsföringslagstiftningen som bygger på Europaparlamentet och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenterna på den inre marknaden. Tillsynen i denna del åvilar Konsumentverket och Konsumentombudsmannen². Det har emellertid meddelats vissa restriktioner avseende marknadsföringen i de villkor tillståndsmyndigheterna (regeringen och Lotteriinspektionen) har meddelat. Att dessa villkor följs övervakas av Lotteriinspektionen³. Det bör betonas att det gränsöverskridande kommersiella budskapet är förbjudet genom det s.k. främjandeförbudet i den svenska spelregleringen. Men även för alla aktörer som saknar tillstånd i Sverige.

Vid sidan av främjandeförbudet är marknadsföringslagen tillämplig på all marknadsföring som riktar sig till svenska konsumenterna, även om marknadsföringen sker från utlandet. De problem som Konsumentverket noterat rörande gränsöverskridande kommersiella budskap är framför allt att det många gånger är svårt att identifiera vem näringsidkaren är. Här finns heller inga lagliga möjligheter att från en s.k. webbhotellansvarig kräva ut uppgifter om vem som står bakom en webbplats.

I stället har majoriteten av de i Sverige reglerade spelbolagen på eget initiativ tagit fram och tillämpar gemensamma riktlinjer för marknadsföring. I tillägg till detta är den generella marknadsföringslagstiftningen tillämplig även på onlinespeltjänster.

(12) Finns det särskilda nationella bestämmelser för betalningssystemen för onlinespeltjänster? Hur bedömer du dem?

Några särskilda svenska bestämmelser för betalningssystem för onlinespeltjänster finns inte.

---

² Konsumentverket är en myndighet för konsumentfrågor och är tillsynsmyndighet för ett antal lagar på konsumentområdet. Konsumentverkets generaldirektör är samtidigt Konsumentombudsman, KO. Konsumentombudsmannen övervakar att företagen följer lagar som marknadsföringslagen, avtalsvillkorlagen, produktsäkerhetslagen och distansavtalslagen.

³ Lotteriinspektionen är tillsynsmyndighet för den svenska spelmarknaden med ett uppdrag att se till att den svenska spelmarknaden är laglig, säker och pålitlig. Lotteriinspektionen utövar tillsyn och kontroll samt utfärdar tillstånd till rikslotterier, automatspel, restaurangkasinon och vissa bingotillstånd.

(13) Är spelarkonton ett nödvändigt krav för verkställighet och för att skydda spelarna?

Att ställa krav på s.k. spelkonto är vad den svenska regeringen anser det i dagsläget bästa sättet att skydda spelaren på en rad områden. Med hjälp av spelkontot finns en möjlighet att följa alla transaktioner och händelser som är hänförliga till spelet. På detta sätt kan man, om så krävs, utreda vad som gjorts, vem som gjort det och vad det inneburit med mera, eftersom man har möjligheten att gå igenom de loggar som finns. Loggarna ska sparas under viss tid.

(14) Vilka befintliga nationella regler och metoder finns det för kundkontroll och tillämpning av kontrollen på onlinespeltjänster, och är dessa regler och metoder förenliga med dataskyddsbestämmelserna? Hur bedömer du dem? Finns det särskilda problem med kundidentifiering i samband med gränsöverskridande verksamhet?

Utifrån lotterilagstiftningens krav på lotterier som förmedlas med hjälp av elektromagnetiska vågor, EMV-lotterier, såsom 18 års åldersgräns, kreditförbud samt att geografiska begränsningar iakttagas har Lotteriinspektionen meddelat föreskrifter för dessa samt utfärdat ”Riktlinjer för villkor avseende lotterier som förmedlas med hjälp av elektromagnetiska vågor”. I riktlinjerna ställs vissa krav på kundidentifiering och kundkontroll.

Ålderskontroller för spel förekommer i både fysiska och i onlinemiljöer. Fysiska spelmiljöer har dock en naturlig social kontroll som saknas helt i onlinespelmiljöer. Det finns dessutom inga garantier för att den som spelar i en onlinespelmiljö är 18 år fyllda.

Datainspektionen⁴ har till regeringen anfört att kontroll och kartläggning av enskilda spelare medför att personuppgifter behandlas på ett sådant sätt att personuppgiftslagens bestämmelser blir tillämpliga. Enligt vad den svenska regeringen har erfart finns ingen erfarenhet av att sådan personuppgiftsbehandling i praktiken skulle vara oförenlig med personuppgiftslagens bestämmelser. En kartläggning av enskilda spelare innebär dock alltid integritetsrisker och insamlingen och behandlingen personuppgifter för sådana syften måste alltid prövas mot dataskyddsbestämmelserna.

Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av

---

⁴ Datainspektionen är en myndighet som genom sin tillsynsverksamhet ska bidra till att behandlingen av personuppgifter inte leder till oönskvärd intrång i enskilda individers personliga integritet.

personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter ("Dataskyddsdirektivet") innehåller särskilda regler för behandling av uppgifter om lagöverträdelse. Utgångspunkten är att behandling av sådana uppgifter endast får utföras under kontroll av en myndighet. I Sverige har detta implementerats genom ett förbud i 21 § personuppgiftslagen (1998:204) för andra än myndigheter att behandla uppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott. En uppgift om att någon har eller kan ha begått ett visst brott utgör en uppgift om lagöverträdelse, även om det inte finns någon dom eller motsvarande beträffande brottet, om uppgiften har kvalificerats till att avse något visst brott.

Lotteriinspektionens har i villkor för AB Svenska Spels pokerspel på internet meddelat villkor som innebär att bolaget ska ha rutiner till exempel för att upptäcka förekomst av bedrägeri, försök till bedrägeri, otillåtet samarbete mellan spelare och försök till otillåtet samarbete mellan spelare.

Sådana krav på kundkontroller medför att personuppgifter om lagöverträdelse behandlas och förbudet i 21 § personuppgiftslagen blir därför tillämpligt. Datainspektionen kan meddela undantag från förbudet och har så gjort för AB Svenska Spels behandling. Personuppgiftslagen är endast subsidiär till avvikande bestämmelser i annan lag eller förordning. Det innebär att krav på andra än myndigheter att utföra kundkontroller som innefattar behandling av personuppgifter om lagöverträdelse måste meddelas i lag eller förordning för att ta över förbudet i 21 § personuppgiftslagen.

Då reglerna om identitetskontroll rör operatörer med tillstånd att bedriva verksamhet i Sverige saknas regler om kundidentifiering i samband med gränsöverskridande verksamhet.

(15) Har du bevis för att de faktorer som listas ovan har en koppling till och/eller är centrala för utveckling av problemspelande eller överdriven användning av onlinespeltjänster? (Rangordna faktorerna om det går).

Den svenska regeringen har blivit upplyst om den befolkningsstudie som SWELOGS har genomfört under 2009/2010 och som visar att det finns ett samband mellan problemspelande och frekvens, jäga förluster och upplevda färdigheter. Dessutom finns det internationella empiriska studier som visar på ett visst samband mellan spelproblem och tillgänglighet samt kommersiella budskap.

Det statliga bolaget AB Svenska Spel har till regeringen anfört att vissa reglerade spelbolag, bl.a. AB Svenska Spel, använder ett verktyg (GAM-GaRD, www.gamgard.com) för att bedöma riskerna i enskilda spel.

GAM-GaRD är en metod som används för att rangordna spelens "farlighetsnivå" i en del kommersiella sammanhang. Rangordningen visar att onlinespel bedöms generellt vara mer riskfyllt än motsvarande spel i fysisk miljö framför allt eftersom tillgängligheten till onlinespel är högre än tillgängligheten till fysiskt spel. Då allt fler har s.k. smartphones ökar tillgängligheten av onlinespel ytterligare och därmed risken med onlinespel.

Flera av faktorerna är tätt sammankopplade med spel om pengar online, oavsett spelform. Såväl frekvens, tidpunkt för utbetalning, tillgänglighet och möjligheten att jaga förluster (dvs. faktor 1–4) är faktorer som kan sägas vara applicerbara på de flesta typer av spel om pengar online – eftersom onlineaktörerna ofta erbjuder möjligheter att spela dygnet runt, på ett stort utbud av speltyper och med varierande insatser. Detta gäller även för onlineversionerna av sportvadhållning och poker, de spelformer som omnämns i samband med faktor 5, *upplevda färdigheter och engagemang*. Onlineversionerna av dessa speltyper kan därför antas vara särskilt riskfyllda, eftersom riskfaktorerna för onlinespel som beskrivits ovan och riskfaktorerna för "skicklighetsspel" kombineras.

(16) Har du bevis för att de instrument som listas ovan är centrala och/eller effektiva när det gäller att begränsa problemspelande via onlinespeltjänster? (Rangordna faktorerna om det går).

Enligt flera studier som den svenska regeringen har fått presenterade för sig finns det bevis för att de instrument som listats ovan är centrala för ett begränsande av problemspelande via onlinespeltjänster. Bl.a. visade den offentliga utredningen av AB Svenska Spels internetpoker (SOU 2008:36) att instrument 2 (egenbegränsning av tid och insatser, samt egenuteslutning) och del av instrument 3 (egentester) används och uppskattas av åtskilliga spelare. Enligt forskningsstudier som FHI har upplyst den svenska regeringen om finns det dock inga studier på betydelsen av omsorg i form av frivilliga spelansvarsåtgärder, varken för spelbolaget eller för spelaren. Eftersom onlinespelaren inte träffar personal under spelandet, kan det innebära större risker för att spelproblem inte upptäcks.

(17) Har du bevis för (t.ex. studier, statistiska uppgifter) om spelproblemets omfattning på nationell nivå eller EU-nivå?

Vad den svenska regeringen erfar finns det bevis för spelproblemets omfattning på nationell nivå. Den svenska regeringen har upplysts av FHI att andelen med moderat risk eller spelproblem, det som kan kallas problemspelande, var oförändrat (ca 2 %) på befolkningsnivå vid båda mätningarna. Inom befolkningen har dock vissa förändringar skett med bland annat en fördubbling av andelen problemspelare inom gruppen

män 18 – 24 år över den senaste tioårsperioden. Andelen med viss risk minskade dock något i befolkningen totalt.

Omfattning av spelproblemet i den svenska befolkningen 16 – 84 år 2008/09 respektive 2009/10 (enligt SWELOGS-data)		
Grad av problem enligt PGSI	2008/09 (95 % KI)	2009/10
Viss risk	5,4 (4,9; 5,9)	4,1 (3,6; 4,6)
Moderat risk	1,9 (1,6; 2,2)	1,6 (1,3; 1,9)
Spelproblem	0,3 (0,2; 0,4)	0,3 (0,2; 0,4)

(18) Finns det erkända studier eller forskningsrön som visar att onlinespel sannolikt är mer eller mindre skadligt än andra former av spel för personer som riskerar att utveckla ett patologiskt spelmönster?

Den svenska regeringen har blivit upplyst om FHI:s undersökningar som visar att onlinespel är mer skadligt än andra former av spel för vissa grupper. Enligt FHI:s resultat är onlinespel tydligt kopplat till högre risk för spelproblem. Onlinespelare som enbart spelar hos reglerade operatörer har lägre risk för problem jämfört med dem som enbart spelar hos oreglerade operatörer. De som spelar hos såväl oreglerade som reglerade operatörer har högst andel problemspelare och även gruppen som enbart spelar hos oreglerade operatörer har en hög andel med viss risk för problem.

FHI ser också att de som spelat online under det senaste året i högre grad varit eller blev problemspelare. Andelen som fortsatt var problemspelare, liksom andelen nya fall och personer som återfallit var högst bland dem som spelade hos såväl reglerade som oreglerade operatörer, därefter kom de som enbart spelade hos oreglerade operatörer.

(19) Finns det rön som pekar på vilka former av onlinespel (typer av spel) som är mest problematiska i detta avseende?

Enligt de studier som den svenska regeringen har blivit upplyst om finns det rön som pekar på vissa former av onlinespel som kan anses vara mer problematiska än andra. Enligt en undersökning från SWELOGS 2008 – 2010 är de former av onlinespel som har högst andel problemspelare sådana med spelmaskiner och kasinospel, där ungefär en tredjedel av spelarna är problemspelare följt av poker online (14,8 % problemspelare) och hästspel online (10,3 % problemspelare).

Indelat efter reglerade operatörer eller oreglerade och spelform, har de operatörer som ej har tillstånd i Sverige högst andel problemspelare sett

till poker, hästar, sportspel och lotterier. För bingo och nummerspel är det en ganska lika andel oavsett operatör. De i särklass högsta andelarna problemspelare online finns för följande operatörer utan tillstånd: spelmaskiner (32%), kasinospel (29%), hästar på oreglerade operatörer (21 %), poker på oreglerade operatörer (18 %) och sportspel på oreglerade operatörer (18 %).

(20) Vad görs på nationell nivå för att förebygga problemspelande? (T.ex. se till att problemspelande upptäcks tidigt)?

Den svenska regeringen har sedan 1999 givit FHI i uppdrag att motverka skadeverkningar av överdrivet spelande. Sedan 2008 har FHI haft ca 28 miljoner i anslag per år för verksamheten som består av tre delar: behandlingsutveckling, utveckling av förebyggande insatser samt kunskapsuppbyggnad och kunskapsspridning.

De förebyggande åtgärder som genomförts omfattar en s.k. stöddlinje för spelare och anhöriga, föreningsstöd till ideell sektor och utbildning av personer som i sitt arbete kommer i kontakt med spelproblem.

Sedan 2007 har FHI årligen anordnat ett nationellt seminarium för att underlätta kunskapsutbytet mellan olika stöddlinjer i Sverige. FHI deltar också i ett nordiskt nätverk för arbete kring stöddlinjer som arbetar med spel. Stöddlinjen marknadsförs främst genom information på tipskuponger, lotter och bongar som spelbolagen tillhandahåller. Stöddlinjen har en viktig roll som samlande instans dit framför allt allmänheten men också personer som i sitt arbete kommer i kontakt med spelproblem kan vända sig.

FHI bidrar även med medel till frivilligsektorn. En viktig del i arbetet med stöd till frivilligsektorn är att skapa en grund för kunskaps- och erfarenhetsutbyte samt nätverksbyggande. Sedan 2007 arrangerar FHI därför årligen ett föreningsseminarium för alla som erhållit stöd. Den ideella sektorn utgör ett viktigt komplement till olika behandlingsinsatser och har en roll i att sprida kunskap om spelproblem på lokal och nationell nivå. FHI genomför även en rad utbildningsinsatser, dels på internet för personer som i sitt arbete kommer i kontakt med spelproblem och dels för kommunernas skuld- och budgetrådgivare, till fackliga organisationer och arbetsgivarrepresentanter.

Majoriteten av de i Sverige reglerade spelbolagen samverkar i Spelmarknadens Etiska Råd för att säkra en hög miniminivå för spelbolagens etik. Utöver det har spelbolagen på den reglerade marknaden egna program för spelansvar och arbetar förebyggande mot spelproblem.

(21) Finns det behandling för spelberoende på nationell nivå? Om det finns, i vilken grad bidrar aktörerna inom onlinespel till finansieringen av förebyggande åtgärder och behandling?

FHI finansierade fram till september 2009 ett internetbaserat självhjälpsprogram, vilket nu drivs vidare av andra aktörer. Utveckling av behandlingsmetoder inom öppenvård och via internet har pågått sedan 2004. Öppenvårdsbehandling för spelberoende vuxna finns idag i kommunal regi i Göteborg och Malmö samt på beroendecentrum och par- och familjeenheten i Stockholm.

Öppenvårdsbehandlingarna i storstäderna finansieras helt eller delvis av FHI trots att dessa i dag är att betrakta som ordinarie behandlingsverksamheter. FHI håller på att fasa ut finansieringen av dessa verksamheter i syfte att få kommuner och landsting att överta en större del av kostnaderna. Det finns nu evidens för god effektivitet i svensk kontext för två manualbaserade metoder för öppenvårdsbehandling för spelberoende vuxna, vilka kan implementeras i kommuner runt om i landet förutsatt att nya resurser avsätts för detta. Regionala kunskapscentra skapar förutsättningar för dialog och ömsesidigt kunskapsutbyte.

Finansieringen går via statsbudgeten. Det finns inga öronmärkta pengar för åtgärder som ska motverka skadeverkningar av överdrivet spelande.

(22) Vilken nivå av omsorg kräver de nationella bestämmelserna inom detta område? (T.ex. registrering av onlinespelares beteende för att hitta personer som sannolikt är spelberoende?)

Enligt de bestämmelser som finns i regeringsbesluten för AB Svenska Spels och AB Trav och Galopp spel via internet ska bolagen åiterrapportera vidtagna åtgärder för att motverka spelberoende till den svenska regeringen (regeringens beslut Fi2010/3711, 2010-12-09 samt Fi2010/4552, 2010-12-16). AB Svenska Spel ska dessutom, regelbundet till den svenska regeringen, redovisa statistik om i vilken utsträckning som kunderna använder sig av spelansvarsverktygen. I övrigt finns inga sådana bestämmelser.

(23) Är åldersgränserna för åtkomst till onlinespeltjänster i din medlemsstat eller någon annan medlemsstat adekvata för att uppnå det önskade syftet?

Frågan om en generell 18-årsgräns föreslås i det betänkande (SOU 2008:124) som för närvarande bereds i Regeringskansliet. Den svenska regeringen har dock inte tagit ställning till frågan.

I 35 § lotterilagen anges dock att en 18-årsgräns gäller för vadhållning i samband med hästtävling, automatspel, roulettspel, tärningsspel och

kortspel. Av 4 § kasinolagen (1999:355) följer en 20-årsgräns för kasinospel. I tillägg härtill följer av 21 d) § lotterilagen att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter i fråga om bland annat åldersgräns. Den svenska regeringen har meddelat sådana tillstånd i form av AB Svenska Spels tillstånd, av vilka följer att bolaget inte får låta någon som är under 18 år delta i två enskilda spel. Dessutom följer av Lotteriinspektionens särskilda villkor för AB Svenska Spels spel som förmedlas via internet bland annat att bolaget måste kontrollera med ”tillförlitlig tredje man” att den som vill delta i spelet är över 18 år. Detta innebär indirekt att en 18-årsgräns gäller för allt onlinespel. AB Svenska Spel har dessutom frivilligt valt att införa en 18-årsgräns för alla sina spel, även vid spel i fysisk miljö och för sådana spel där myndigheterna inte har uppställt någon obligatorisk åldersgräns. Den 18-årsgräns som tillämpas för det reglerade onlinespelandet begränsar troligtvis åtkomsten för minderåriga. Studier, såväl från FHI som Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN), visar dock att onlinespel för minderåriga förekommer. Detta gäller både reglerade och oreglerade operatörer.

(24) Tillämpas ålderskontroller online och hur fungerar de jämfört med personlig identifiering ”ansikte mot ansikte”?

Kontrollen vid onlinespel (EMV-lotterier) sker framför allt vid registreringsstillfället mot tillförlitlig tredje man. Vid fortsatt spel måste man identifiera sig med sina inloggningsuppgifter till spelkontot hos AB Svenska Spel. Genom att ha kravet på kontroll vid registrering har man i princip gjort det omöjligt för personer under 18 år att spela. Det ligger dock i sakens natur att en personlig identitetskontroll öga mot öga alltid är mest effektiv.

(25) Hur regleras de kommersiella budskapen om speltjänster för att skydda minderåriga på nationell nivå och på EU-nivå? (T.ex. gränser för säljfrämjande spel som är utformade som onlinekasinospel, sportsponsring, varor (t.ex. tröjor, datorspel m.m.) och användning av sociala onlinenätverk eller videodelning för marknadsföringsändamål.

Enligt den svenska spelregleringen föreligger en åldersgräns för vissa spelformer. De större aktörerna som innehar tillstånd att verka på den svenska marknaden har därutöver själva påtagit sig att hålla en generell åldergräns om 18 år för alla spelformer.

I övrigt regleras, som nämnts marknadsföring av spel (online, såväl som annat spel), av marknadsföringslagstiftningen som bygger på EU-rättsliga direktiv. Vad avser marknadsföring som riktar sig till barn finns det en särskild bestämmelse i Bilaga 1 till Europaparlamentet och rådets direktiv 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder. Vidare finns det i

Radio- och tv-lagen (2010:696) ett förbud mot reklam i TV riktat mot barn under 12 år.

(26) Vilka nationella bestämmelser om tillståndsvillkor och kommersiella budskap för onlinespeltjänster tar hänsyn till dessa risker och försöker skydda sårbara konsumenter? Hur bedömer du dem?

Den svenska regeringen bedömer att de nationella bestämmelserna om tillståndsvillkor och kommersiella budskap är tillfyllest för att skydda sårbara konsumenter och minimera riskerna. Vi har dock problem med aktörer som saknar tillstånd att verka på den svenska marknaden då de sänder reklam i svenska kanaler etablerade utomlands och kringgår därmed de svenska bestämmelserna.

Ett av syftena med den svenska spelregleringen är att skydda minderåriga och andra sårbara grupper. Den svenska regeringen har i sitt uppdrag till de reglerade bolagen givit generella direktiv för marknadsföring. Lotteriinspektionen har i sina villkor för onlinespel ställt krav på att spelare ska ha möjligheten att begränsa sina insatser samt bl.a. speltid. Spelarna ska även ha möjlighet att stänga av sig från vidare spel.

Beträffande marknadsföringen ska all marknadsföring vara socialt ansvarstagande och inte ha sådan utformning så att spel uppmuntras. Utöver detta får inte tillståndshavaren bearbeta personer som stängt av sig från vidare spel eller tillstålla denna direkt marknadsföring. Slutligen ska även information om spelansvarsfrågor finnas lättåtkomligt för deltagare och innan spelet börjar eller i samband med köp ska tillståndshavaren informera deltagaren om spelets risker.

(27) Känner du till studier och/eller statistik för bedrägeri och onlinespel?

Den svenska regeringen har blivit upplyst om statistik från Nätverket av europeiska informationscentraler för konsumenter (ECC-nätverket) gällande dessa ärenden och Konsument Europa har sedan 2010 registrerat 126 ärenden. De statligt styrda bolagen har statistik över antalet incidenter som har bedömts vara av så allvarlig karaktär att de medfört stängning av spelkonton.

(28) Finns det regler för kontroll, standardisering och certifiering av spelutrustning, slumpgeneratorer eller annan programvara i din medlemsstat?

Teknisk utrustning som används för insatser, vinstdragning eller kontroll av lotterier ska enligt 14 § lotterilagen vara typgodkända. Typgodkännanden utfärdas av Lotteriinspektionen. Lotteriinspektionen har även utfärdat föreskrifter om krav på utrustning som används av

anordnare av vissa lotterier som förmedlas med hjälp av elektromagnetiska vågor.

(29) Vilka metoder anser du är bäst för att förhindra olika typer av bedrägerier (från aktörer mot spelare, från spelare mot aktörer och mellan spelare) och underlätta klagomålsförfaranden?

En tydlig kontroll av ett oberoende organ är grunden till att förhindra bedrägerier. Kontrollen i Sverige utförs av Lotteriinspektionen enligt fastställd plan. Klagomål ska i möjligaste mån skötas av aktörerna själva, men enligt rutiner som är godkända av Lotteriinspektionen. Överträdelse av fastställda rutiner medför att frågan om tillståndet ska återkallas aktualiseras.

Tillsynsmyndigheten ska verka för att kontrollerade spel är sunda och säkra, att aktören tillgodoser sociala skyddsintressen samt tillhandahåller spel under kontrollerade former. Detta förutsätter också att myndighetens verksamhet är känd hos allmänheten och att konsumenterna får information om vart de kan vända sig för att bevaka sina intressen.

(30) När det gäller sportvadhållning och riggade resultat, vilka nationella bestämmelser gäller för onlinespelaktörer och personer som är involverade i sportevenemang/spel i samband med dessa frågor, särskilt för att förhindra ”intressekonflikter”? Känner du till några data om eller studier av problemets omfattning?

Den svenska spelregleringen innehåller inga särskilda regler som tar sikte på denna fråga. Den centrala tillsynsmyndigheten, Lotteriinspektionen, har inte heller något mandat att utöva tillsyn på detta område. AB Svenska Spel är det bolag som bedriver sportvadhållning (spel på hästar undantaget). AB Svenska Spel har implementerat European Lotteries ”Code of Conduct on Sports Betting”. Detta innebär bland annat att vissa kategorier av personer inom bolaget som arbetar med vadhållning på sport inte samtidigt kan inneha en sådan roll eller sådana uppgifter inom en idrott som bolaget erbjuder spel på, som innebär att personen ifråga kan påverka resultatet av en match.

(31) Vilka frågor anser du borde prioriteras?

Av de tre typerna av bedrägerier som kommissionen har identifierat täcks identitetsstöld och manipulation av den tillsyn som sker av vad en aktör som har tillstånd normalt ska rapportera till en tillsynsmyndighet (bl.a. i Sverige). Viktigt i alla tre fallen är att myndigheten som har tillsyn över saken har rätt befogenhet för att beivra sådan verksamhet. I fall av identitetsstöld och manipulation av resultat torde det vara enklare att ingripa eftersom aktören i dessa situationer borde inneha någon form av

tillstånd för verksamheten. Under alla förhållanden är en stark tillsynsmyndighet den främsta framgångsfaktorn.

Den svenska regeringen vill i sammanhanget även lyfta fram frågan om kriminalitet. Från den totala forskningen om spel och kriminalitet som den svenska regeringen har blivit upplyst om kan man dra slutsatsen att kriminalitet kan vara en följd av spel och spelproblem, och att denna brottslighet oftast syftar till att införskaffa betalningsmedel för att finansiera fortsatt spel eller för att betala av spelskulder.

(32) Vilka risker finns det för att aktörer som erbjuder (online)sportvadhållning och som har ingått ett sponsringsavtal med en idrottsklubb eller en idrottsorganisation försöker påverka resultatet av ett sportevenemang direkt eller indirekt för sin egen vinning?

Ett sponsringsavtal syftar till att öka speloperatörens exponering för allmänheten i syfte att öka kundernas positiva inställning till operatören. Manipulation av spelresultat hos seriösa speloperatörer som bedriver en långsiktig verksamhet kan antas leda till motsatt effekt. På en marknad som står under en effektiv tillsyn och kontroll får det antas att risken är lägre.

(33) Vilka fall har visat hur onlinespel kan användas för penningtvätt?

Den svenska regeringen har blivit upplyst av AB Svenska Spel om bolagets erfarenheter kring penningtvätt. Enligt bolaget är det framför allt i poker (eller liknande spel där man kan förlora pengar till annan deltagare och där inte endast slumpen är avgörande) som försök till penningtvätt har förekommit. Väldigt få penningtvättsrelaterade fall har dock rapporterats inom AB Svenska Spels onlinespel. Risken för s.k. markerdumpning (att efter överenskommelse medvetet förlora till annan spelare som därigenom kan visa att pengar vunnits i spel) finns givetvis vad gäller spel på onlinepoker, men går att upptäcka. Det finns rutiner för detta.

(34) Vilka mikrobetalningssystem kräver särskild tillsyn med tanke på att de används för onlinespeltjänster?

Endast ett fåtal betaltjänster kan anses vara relativt säkra för att motverka penningtvätt, det vill säga där det är klarlagt vem som är ägare till pengarna. De mest tydliga är banktransfereringar samt överföringar med konto- eller kreditkort, förutsatt att överföringen från kontot eller kortet sker direkt utan mellanhänder till anordnaren av spelet. I de fallen får det anses klarlagt att ägaren till kontot eller kortet är känd i enlighet med Know Your Customer (KYC)-kravet.

Ytterligare en metod är olika typer av förutbetalda kort och denna metod har samma problem som de anonyma kontona på internet eftersom pengarna till kortet inte är spårbara.

(35) Har du erfarenhet av och/eller bevis för bästa metod för att upptäcka och förhindra penningtvätt?

Den svenska penningtvättslagen (2009:62) omfattar inte onlinespel. Av spelaktörerna är det endast landbaserade kasinon (Casino Cosmopol) som omfattas av penningtvättslagen. För dessa har Lotteriinspektionen upprättat föreskrifter som reglerar kasinonas arbete med att upptäcka och förhindra penningtvätt och myndigheten genomför regelbundet tillsyn med särskilt fokus på penningtvätsfrågor.

Det kan noteras att agerande som ofta kan uppfattas som onormala transaktioner på andra områden, i ett kasino kan vara ett normalt spelarbeteende. Det vore t.ex. måhända anmärkningsvärt om någon systematiskt skulle lägga handpenning på ett flertal fastigheter, avträda köpen och få del av handpenningarna tillbaka. För en aktiv pokerspelare är det emellertid inte ovanligt att flera gånger växla till sig marker för stora belopp och sen växla tillbaka dem utan att ha spelat. Pokerspelarens beteende styrs av andra rationaliteter, såsom ”rätt känsla”, fel s.k. dealer eller en intuitiv bedömning av motspelarna.

Vid bedömning av relevanta åtgärder mot penningtvätt måste därför tjänstens särskilda karaktär beaktas. Uppmärksamhet bör riktas mot onormala spelarbeteenden, vilket kräver god generell kunskap om spel och spelare.

(36) Finns det bevis för att risken för penningtvätt via onlinespel är särskilt hög när sådan verksamhet inrättas på sociala webbplatser?

Den svenska regeringen saknar närmare kunskap om denna risk eftersom inga tillstånd ges till onlinespel på sociala webbplatser.

(37) Finns det nationella öppenhetskrav för onlinespel? Gäller de för gränsöverskridande tillhandahållande av speltjänster online, och anser du att efterlevnaden av dessa regler kontrolleras effektivt?

Några särskilda öppenhetskrav för onlinespel finns inte i Sverige. Däremot har Lotteriinspektionen total insyn i de tillståndsgivna onlineaktörernas lotteriverksamhet genom särskilda riktlinjer.

Tillsynen gäller inte för gränsöverskridande tillhandahållande av speltjänster då dessa aktörer saknar tillstånd i Sverige. Utländska spelbolag/speltjänster faller utanför Lotteriinspektionens jurisdiktion.

(38) Finns det andra system för att kanalisera spelvinster till verksamheter av allmänintresse på nationell nivå eller EU-nivå?

Allt överskott från de operatörer som bedriver spelverksamhet med särskilt tillstånd från den svenska regeringen ska gå till verksamheter av allmänintresse. I Sverige lämnas tillstånd av Lotteriinspektionen endast till en svensk juridisk person som är en ideell förening och som enligt sina stadgar har till huvudsakligt syfte att främja ett allmännyttigt ändamål inom landet. Tillstånd får också lämnas för verksamhet som huvudsakligen tillgodoser sådant ändamål, inte vägrar någon inträde som medlem, om det inte finns särskilda skäl för detta med hänsyn till arten eller omfattningen av föreningens verksamhet eller syfte eller av någon annan orsak, och för sin verksamhet behöver lotteriinkomster.

Tillstånd får vidare lämnas till en annan juridisk person än en ideell förening eller en juridisk person som har till huvudsakligt syfte att främja ett allmännyttigt ändamål utom landet, om det finns särskilda skäl för det.

(39) Finns det en särskild mekanism, t.ex. en fond, för omfördelning av intäkter från statliga och kommersiella onlinespeltjänster till samhällsnyttig verksamhet?

Det finns ingen särskild fond för att omfördela intäkter från statliga och kommersiella onlinespeltjänster. Det svenska systemet bygger på att all typ av offentlig finansiering ska gå via statens budget där medlen behovsprövas.

(40) Återbetalas eller återförs medel för att förhindra och behandla spelberoende?

FHI har den svenska regeringens uppdrag att bl.a. motverka och förebygga spelproblem. Det statliga anslaget för 2011 uppgår till ca 28 miljoner kronor för åtgärder mot spelberoende. Dessa medel går via statens budget och är inte specialdestinerade (öronmärkta). Överskottet från det statsägda bolaget tillförs statens budget, så indirekt kan man säga att en del av medlen "återförs". Dessa pengar ska bl.a. gå till forskning och till stöd till Spelberoendes riksförbund och dess kamratföreningar, men också till finansiering av en jourtelefon för spelberoende och deras anhöriga samt till vård och behandling för spelberoende. Av den svenska regeringens ägardirektiv till AB Svenska Spel framgår att prioriteringen av sociala skyddshänsyn ska genomsyra bolagets hela verksamhet.

(41) Vilken andel av intäkterna från onlinespel i form av sportvadhållning återförs till sporterna på nationell nivå?

Idrotten på nationell nivå får ett statsanslag som inte är beroende av intäkterna från något spelbolag (vare sig onlinespelsintäkterna eller de totala intäkterna). Undantaget är hästsporten som återfår överskottet av intäkterna från hästkapplöpningar.

(42) Har alla idrotter/sporter möjlighet att få nytta av utnyttjandet av onlinespelsrättigheterna på liknande sätt som hästkapplöpningar och, i så fall, utnyttjas rättigheterna?

Det svenska systemet innebär att AB Trav och Galopp har ensamrätt på vadhållning på hästar. Detta regleras dels i lotterilagen, dels av ett avtal mellan staten och hästsporten samt dels av ett tillstånd för spelet på hästar. Spelet på hästar är ett totalisatorspel och en viss del av omsättningen av spelet går till hästnäringen. Denna del är dock inte begränsad till enbart omsättningen på onlinespel. Det är bara för hästsporten som denna konstruktion finns i Sverige.

(43) Finns det utnyttjanderätt för spel som endast är avsedda att säkerställa integritet?

Inte vad den svenska regeringen kan erfara.

(44) Finns det rön som tyder på att den risk för gränsöverskridande ”snålskjuts” som beskrivs ovan för onlinespeltjänster minskar intäkterna till nationella verksamheter av allmänintresse genom kanalisering av spelintäkter.

Enligt den statistik som den svenska regeringen har blivit upplyst om och som förs vid Lotteriinspektionen framgår att intäkterna från spel och lotterier ökar årligen. Det finns ingen möjlighet att med säkerhet uppskatta hur mycket intäkterna hade ökat om det inte förekom gränsöverskridande speltjänster.

(45) Finns det skyldigheter till öppenhet som kan göra spelare medvetna om huruvida och hur mycket leverantörer av speltjänster kanaliserar av sina intäkter till verksamheter av allmänintresse?

Nej, men speloperatörer med tillstånd att anordna spel i Sverige ska tydligt ange vem som anordnar spelet. Eftersom endast operatörer med allmänna eller allmännyttigt ändamål får tillstånd kan spelarna förstå till vad överskottet kanaliseras.

(46) Finns det ett tillsynsorgan i din medlemsstat, och i så fall, vilken status, vilka behörigheter och vilken handlingsfrihet har det när det gäller onlinespeltjänster enligt definitionen i denna grönbok?

Den svenska tillsynsmyndigheten, Lotteriinspektionen, är en oberoende myndighet som är anslagsfinansierad och sorterar under Finansdepartementet. Lotteriinspektionen utövar bl.a. tillsyn över de tillstånd till spel (inklusive onlinespel) som den svenska regeringen och myndigheten meddelar. Inspektionens uppdrag är att bevaka konsumenternas intressen och se till att minska riskerna för de sociala skador som spelande kan föra med sig, arbeta för en sund och säker spelmarknad samt bidra till att utbudet av olagliga spel och lotterier minskar.

I myndighetens uppdrag ingår att ge tillstånd till rikslotterier, automatspel, restaurangkasinon och vissa bingotillstånd, ge särskilda tillstånd till lottsedlar samt utrustningar för kontroll och dragning, ha det övergripande ansvaret för att kontrollera spel- och lotteriverksamheten, utbilda och informera om den lagstiftning som rör spel och lotterier samt informera regeringen om hur spelmarknaden utvecklas i Sverige och utomlands.

Myndighetens mål är en sund och säker spelmarknad där efterfrågan på spel tillgodoses under kontrollerade former och där det finns ett socialt skyddsnät.

(47) Finns det nationella register över aktörer som har tillstånd att anordna hasardspel? I så fall, är registren allmänt åtkomliga? Vem ansvarar för att hålla registren aktuella?

Alla aktörer i Sverige som har tillstånd att anordna spel är registrerade hos Lotteriinspektionen. Registren över tillståndshavare är tillgängliga för alla. Lotteriinspektionen svarar för att registren är aktuella och uppdaterade.

(48) Vilka former av gränsöverskridande administrativt samarbete känner du till inom detta område och vilka specifika frågor täcks in?

Sverige deltar aktivt i ett flertal administrativa samarbeten, dels på regeringsnivå och dels på myndighetsnivå. Ett exempel är GREF där tre arbetsgrupper behandlar frågor om spelberoende, information och statistik samt tekniska frågor. Ett annat administrativt samarbete som den svenska tillsynsmyndigheten har tillgång till och deltar i är "Informationssystemet för den inre marknaden" (IMI). Dock endast för de få spelformer som täcks av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden (tjänstedirektivet). Det förs dock för närvarande diskussioner i rådsarbetsgruppen för etablering och tjänster om att utöka användningsområdet för IMI till att omfatta samtliga spelformer.

(49) Känner du till förstärkt samarbete, utbildningsprogram eller system för tidig varning som syftar till att stärka integriteten inom sporter och/eller öka medvetenheten hos berörda parter?

Den svenska regeringen har uppmärksammats på att det vid GREF-mötet 2010 redogjordes för FIFA:s Early Warning System och hur deras organisationer hjälper företag att upptäcka riggade matcher. Samarbeten finns även mellan statliga spelföretag inom EU där bl.a. denna typ av frågor behandlas. Liknande samarbeten finns också inom hästsporten.

(50) Tillämpas någon av de metoder som nämns ovan, eller andra tekniska medel, på nationell nivå för att begränsa åtkomsten till onlinespeltjänster eller för att begränsa betalningstjänster? Känner du till några gränsöverskridande initiativ som syftar till att förstärka sådana metoder? Hur bedömer du deras effektivitet inom onlinespel?

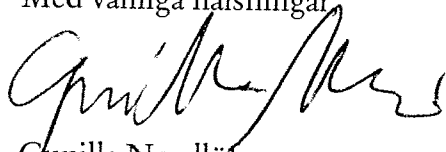
I Sverige tillämpas inte något av de i grönboken nämnda systemen.

(51) Vilka synpunkter har du på de relativa fördelarna med de metoder som nämns ovan eller med eventuella andra tekniska medel för att begränsa åtkomsten till speltjänster eller betalningstjänster?

I den utredning som den svenska regeringen tillsatte och som lämnade sitt slutbetänkande 2008 (SOU 2008:124) fanns ett förslag om att blockera s.k. IP-adresser. Förslaget kritiserades av flera remissintanser, bl.a. Lotteriinspektionen, domstolar, TV 4 AB, AB Svenska Spel, Justitiekanslern samt Post- och tele styrelsen. Kritiken gick ut på att det inte finns någon entydig praxis från EU-domstolen. Dessutom kan IP-blockering vara både teknik- och personalkrävande för tillsynsutövaren. Slutligen ifrågasattes det om regleringen kan medföra inskränkningar i enskildas yttrandefrihet och det råder osäkerhet om sådana inskränkningar står i proportion till regleringens syfte eller den svenska grundlagen.

Då betänkandet SOU 2008:124 för närvarande är under beredning i Regeringskansliet kan den svenska regeringen inte ta ställning i frågan.

Med vänliga hälsningar

Gunilla Nordlöf
Finansråd

Kopia till:
Statsrådsberedningen, EU-kansliet
Riksdagens kammarkansli

